

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celle, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 78

Maribor, sredo, dne 29. septembra 1937

Leto XII

Kitajska in Japonska

Diktature izzivajo vojne.

Evropejcu je težko presojati moči Kitajske in Japonske. Smelo trdimo, da se Evropa preveč vdaja mnenju, da je ogromna Kitajska sposobna, da se ubrani male Japonske. Tudi v italijansko-abisinski vojni je bilo javno mnenje drugačno kakor končni rezultat.

Na Japonskem je danes vse javno mnenje in vse legalne politične stranke za vladino politiko na Kitajskem. Na Japonskem je politično življenje razvito in Japonci so razmeroma na visoki kulturni stopnji. Noben Japonec ne želi poraza japonske vojske.

Tudi na Kitajskem sta obe glavni politični smeri edini. Kuomintang in komunistična stranka sta sedaj sklenili prijateljstvo. Glavni stan kitajske rdeče vojske se nahaja sedaj v severnem delu pokrajine Šensi, torej ob desni strani Rumene reke. Ta vojska bi torej lahko posegla v boje ob kitajskem zidu. Tudi ta vojska sedaj ni nevarna Nankingu. Prebivalstvo velikih mest Šanghai, Nanking in Kanton je navdušeno patriotično. Zlasti intelektualci in dijaki. Tudi velemestni proletariat je patriotičen. Žal pa, da prav te plasti prebivalstva ne znajo ceniti moči med Kitajsko in Japonsko. Prevladuje mnenje, da je velikanska Kitajska z veliko številčno premočjo prebivalstva, sposobna, da premaga Japonce. Ti ljudje pozabljajo, da kmetiške množice, ki tvorijo osemdeset odstotkov prebivalstva, niso prav nič narodno zavedne. Kitajski kmeti nekoliko umejo interese pokrajin, vse drugo pa je zanje pravna pena brez zmisla. Iz tega razloga je tudi vojaštvo iz kmetiških vrst slabo. Nankinško vojsko tvorijo deloma prostovoljci, deloma najeti vojaki. Vojaška dolžnost je bila uvedena šele letos. Če bi hoteli vse mlade ljudi od 20 do 25 let uvrstiti v vojsko, kakor veli novi zakon, bi potrebovali ogromne množine orožja in municije.

Vlada maršala Čankajseka pozna slabosti vojske, ki je intelektualci in študenti ne poznajo. Kitajska vlada bi se sedaj sprejela vsak sprejemljiv kompromis, toda japonsko vojaško poveljstvo v Tokiu, ki si je osvojilo na Japonskem vrhovno oblast, sploh ne mara kompromisa in drugič bi tak kompromis, če bi bil tudi mogoč, spraval nankinško vlado med najširšim mestnim prebivalstvom ob ves ugled in je sploh vprašanje, če bi se še mogla vzdržati na krmilu.

Ruski caristični generali med seboj

Glavar Wranglovcev, general Miller izginil v Parizu

V Franciji so se zadnje tedne odigrali razburljivi dogodki. Predvsem imamo v mislih bombne atentate, ki so jih organizirali in izvedli pristaši fašizma v Franciji v zvezi s svojimi španskimi tovariši, nato poskus taistih elementov, da bi ukradli špansko podmornico »C 2« v Brestu, kot tretja senzacija pa je bila izginotje Wranglovceva generala in prvaka ruske emigracije v Franciji, generala Millerja.

V početku se je trdilo, da so ga najbrž odvedli sovjetski agenti, kot se je to govorilo v zvezi z izginotjem generala Kutjepeva svoj čas. Sedaj pa je francoska policija ugotovila, da imata pri vsej tej stvari svoje prste vmes prijatelj Millerja,

Demokracija vstaja!

Zadnji dogodki v svetovni politiki

Izid nyonske konference za zaščito pred pomorskimi roparji je presenetil, nekatere prijetno, nekatere neprijetno. Skoraj vsi smo pričakovali od te konference, kakor od prejšnjih, prazno besedičenje, neuspešne ponudbe Rimu in Berlinu ter nekaj vodenih sklepov. Zgodilo se je drugače. V nekaj urah je konferenca, ne da bi se ozirala na kujačo se diktatorje, sklenila uvesti v Sredozemskem morju

pomorsko policijo.

Svoj sklep proti podmornicam pa je še izpopolnila s tem, da je sklenila, da boj ne velja le roparskim podmornicam, ampak tudi **vsem letalom**, ki bi brez svarila napadla trgovske ladje. V vsakem primeru bo policija najstrožje postopala.

Ustanovitev pomorske policije v Sredozemskem morju je pravzaprav **mobilizacija velikega dela lahkih pomorskih sil Anglije in Francije**

ter njih razmestitev v Sredozemskem morju. Korak je sedaj edino primeren proti latentni pomorski roparski vojni, ki jo ne vrši »neznana sila«, ampak, kakor je rekel Negrin, Italija.

Uspeh nyonske konference je razočaral. Napadi, ki so prej neprestano ogrožali ladje in povzročali težke posledice, so **naenkrat prenehali**. Med tem ko se je Italija napadla s podmornicami so pa popustili in zdi se, da se je Italija naenkrat začela bati zapletljajev, ki bi utegnili nastati ob spopadu z zahodnimi velesilami.

Čim se je demokracija odlo-

čila za resne ukrepe, je že padel barometer imperialističnega poguma,

ki je kazal precej velik pritisk, naenkrat na pravo malosrčnost.

Treba je čitati samo izjave fašističnega tiska glede nyonskih sklepov, da dobimo presenetljivo sliko razpoloženja, ki so ga povzročili odločni sklepi zahodnih sil v Berlinu in Rimu. Kljub obisku Mussolinija v Berlinu ni pravega veličastnega razpoloženja. Tožeče in v skrbeh izjavljajo, da so nove metode zahodnih sil nemiroljubne, da ogrožajo mir, ker nimajo razumevanja za nemško in italijansko politiko miru. Pred bogom in svetom prisezata obe državi, ki se sučeta okoli iste osi, da vidita v tem delovanju nerazumevanje njiju mirovne volje.

Resnica je pa seveda drugačna. Italija in Nemčija sta v zadregi radi **nekoliko energične politike zahodnih sil**.

V vojno ne moreta, ker jima primanjkuje vojaška in gospodarska podlaga.

Položaj ni v Španiji in Evropi tak, da bi si Italija in Nemčija z vojno lahko naglo in temeljito osvojili gospodarsko bazo, čeprav se mora priznati, da imata obe važne ključve v svojih rokah. Japonski pohod na Kitajsko požira več blaga in krvi, kakor je Tokio računal.

Čimbolj se Japonci v Azijo zaigrave in izkrvave v njej, tem neprijetnejša bo situacija za evropsko krilo svetovnega »dinamizma«.

Če bi zahodne sile hotele ostati le

en teden trdne, če bi izvedle nyonske sklepe, ne da bi dalje popuščale Mussoliniju, tedaj bi se svetovni položaj še to jesen izboljšal.

Nevarnost, ki ogroža mir danes, niti ne prihaja tako od objektivnih sil fašističnega dinamizma, kakor od subjektivne neodločnosti, obotavljanja in prevelike previdnosti vlad v Londonu in Parizu. Angleži so danes podobni premehkemu učitelju, ki ni v stanu svojemu razgrajajočemu razredu pokazati pet minut resen obraz, marveč po prvem razburjenju takoj prihaja k prijaznosti ter si s tem izpodkopa svoj ugled.

Morda le pride

noživitev in ojačenje demokracije svetovne politike iz Amerike.

Rooseveltove besede proti diktatorskim režimom so močno odjeknile po vsem svetu in so bile take, da jih morajo diktatorji sami razumeti. Dobro znamenje je, da so ameriki demokraciji voditelji v tem letu večkrat povdarili mnenje o demokraciji narodov. Govori župana La Guardia, kardinala Mundelina in Roosevelta so bili odkritosrčnejši, pogumnejši in bolj zmiseln, kakor katerikoli govori zahodno-evropskih državnikov v zadnjih letih. Amerikanec se ne boji kakor Anglež »ideoloških front«. Roosevelt se naravnost priznava kot ideološki pristaš demokracije fronte in ne taji, da je ta največje dobro kulturnega človeštva. Če bo diplomacija to razumela, dosledno izvajala nyonske metode, bo politika varanja in imperialističnega hujskanja kmalu doživela svoj polom.

Mussolini v Nemčiji

Duce Mussolini, 56 uradnikov in kopa obisku pri Hitlerju v Nemčiji

Mussolinijev obisk v Nemčiji je najprej politična demonstracija. Sestanek dveh diktatorjev, ki trdno držita vajeti svetovne politike v svojih rokah in, ki vedno poudarjata svojo neupogljivost pred tujim hotenjem. Tako voljo je treba čuvati in pokazati nje veličino tudi zunanje.

Obisk v Nemčiji pa ni le demonstracija. Vedeti je namreč treba, čeprav trdi časopisje, da obisk nima

varnostnih organov je bilo na

drugega namena, da gre za vpliv v srednji Evropi. Nemčija in Italija nista edini glede delitve teh interesov. Na eni strani se Madžarska približuje Jugoslaviji, malo antanto pa vabi Italija k sodelovanju. To zblíževanje Nemčiji ne more biti všeč. Verjetno je tudi, da se je na sestanku razpravljalo o Avstriji in nje priključitvi Nemčiji. Z Avstrijo bi Nemčija dobila boljše stike z jugom in vzhodom.

O tem zblížanju je gotovo razpravljalo v Pragi Leon Blum. Prijateljstvo Italije s Francijo in Anglijo ter kolaboracija z malo antanto in Balkanom pomeni za Nemčijo

pričetek izolacije od vpliva v srednji Evropi.

Tu je potreben sporazum med Italijo in Nemčijo ali vsaj demonstracija skupnosti, ki naj zagotovi (predvsem Italiji) ugodnejše pogoje za zblížanje Italije s Francijo in Anglijo. Italija ima torej svoje, Nemčija pa svoje skrbi, ki sta jih hotela oba diktatorja s tem obiskom uglediti, vendar so izglede za Italijo ugodnejši.

Raznolati se namreč mednarodna vprašanja (Španija, Sredozemsko morje, Daljnji vzhod) tako naglo in deloma za Italijo in Nemčijo nepričakovano, da morata prilagoditi svojo politiko novemu dejanskemu stanju.

Odjek obiska v Nemčiji pa se mora pokazati prav kmalu ter upajmo, da v pomirjenju sveta in v duhu mednarodnega sodelovanja.

K temu morajo prisiliti svet demokracije, ki tvorijo ogromno premoč.

Kako so poskrbeli za varnost diktatorja

Prvič odkar je Mussolini prišel na oblast se je te dni podal v inozemstvo. Njegova pot ga je vodila skozi Avstrijo v Nemčijo, v posete k Hitlerju. Potoval je v posebnem luksuznem vlaku, čigar zunanje stene so obdane z jeklenimi ploščami, kot stene oklopnih vlakov.

Na vsej progi iz Rima do Münchena so bile odredene obširne varnostne odredbe. Avstrijo je stala vožnja g. Mussolinija več stotisoč šilingov, kajti poslati je morala na progo od Brenerja do Bavarske meje ogromno vojaštva, policije in žandarmerije, ki mora stražiti progo dokler se Mussolini ne bo vrnil. Vsa naselja v bližini proge so blokirana in hiše, ki meje ob progo, so morale biti, dokler ni pasiral vlak, ves dan zaprte.

V Berlin so odšli celi odredi rimske kriminalne policije, da skupno z nemško tajno policijo skrbijo za življenjsko varnost duceja, ki v zvezi z njegovim potovanjem je policija v Nemčiji zaprla vse količkej sumljive ljudi in zlasti strogo nadzira vse Italijane.

Laži o sporazumu glede Španije

Tisk razširja laži o nekem sporazumu med zahodnimi silami in Italijo, po katerem naj bi se rešil španski problem. O takem sporazumu ni nič znanega ne predsedniku republike, ne predsedniku valencij-

ske vlade, čeprav trdijo vesti, da je valencijska vlada soglasna z njim.

Praško poslaništvo te vesti označuje kot izmišljotino.

Vesti so razširili inozemski povzročitelji, ki hočejo škodovati špan-

ski legalni vladi na ugledu. Propaganda diši po fašističnih intrigah. Španska vlada pravi, da sporazum z izdajalci domovine ali vsiljivimi tujci v Španiji ne bo sklenil nihče.

///

V Asturiji

se bore hrabri Asturci proti prodiranju nacistov za vsako ped zemlje. Nacisti skušajo prodirati s podporo vseh sil.

Nacistični general Varela

ki je sedaj glavni poveljnik pred Madridom, je bil pri Cerro Caraltas hudo ranjen od neke granate, ki je eksplodirala v njegovi bližini. Novejša poročila pa trdijo, da je bil na Varelo izvršen atentat.

Razkrita špijonažna organizacija v Madridu

Madridska policija je odkrila obsežno špijonažno in zarotniško organizacijo, ki je imela svoj sedež v čilskem poslaništvu in je štela 17 oddelkov po 300 mož. Na čelu te organizacije je bil Španec Louis Escu-

dera Aras, artiljerijski poročnik in pa nameščenec poslanišva Raimundo del Pina. Ta organizacija je bila ena najopasnejših v zaledju republikanske fronte, sedaj jo je konec.

Ofenziva na aragonski fronti

Na aragonski fronti trajajo ofenzivni sunki Kataloncev v smeri proti Saragossi dalje. Pretekli petek so zavzele katalonske čete več vasi v

okolici Saragosse in vjele 300 nacistov. Napredovale so vladine čete tudi severno od Huesce.

Prvi obrok zaščitenih kmečkih dolgov zapadel

Plačano je bilo 74.2 mil. din ali 35. odst. predpisa

Privilegirana agrarna banka je prevzela od 4140 denarnih zavodov skupno 651.155 kmečkih dolžnikov s skupno vsoto dolga okroglo 2.8 milijarde dinarjev. Razdeljeni so dolžniki tako-le:

Beograd 323.537 dolžnikov, 1407.5 milijonov Din;

Zagreb 130.593 dolžnikov, 535.6 milijonov Din;

Ljubljana 54.186 dolžnikov, 550.8 milijonov Din;

Sarajevo 142.238 dolžnikov, 321.3 milijonov Din.

Prvi obrok teh posojil je zapadel in sicer v višini 230 milijonov dinarjev, do 18. septembra pa je bilo plačano 74.2 milijona dinarjev ali 32.5 odst. in sicer je plačalo 271.450 dolžnikov.

Od tega odpade na:

Beograd 129.277 (40%) dolžnikov, 40.0 (34.82) milijonov Din;

Ljubljana 37.321 (69%) dolžnikov, 15.2 (35.12) milijonov Din;

Zagreb 75.166 (57.5%) dolžnikov, 15.2 (34.68) milijonov Din;

Sarajevo 29.488 (20.6%) dolžnikov, 3.2 (10.9) milijonov Din.

Dama in po svetu

Konec manevrov. Preteklo soboto, dne 25. t. m. so bili zaključni največji manevri naše armade ob Kolpi, kar jih je doslej sploh bilo. Sodelovalo je 50.000 mož. Zmagala je, kakor pravijo, južna armada, ki je vrgla severno armado čez Gornjance. Na manevre je odšlo samo iz mariborskega vojnega okrožja 8000 vojaških obveznikov, nekateri kar s konji, ki jih je pred vtovorjenjem pregledala in ocenila posebna komisija.

Sami raziskovalski obiski. Češki dnevniki prinašajo sledečo notico tiskovne agencije »Intropres« iz Beograda: »S posebnim letalom je prispela v Beograd večja delegacija nemških žurnalistov, kateri hočejo, kakor se pravi, spoznati jugoslovanske gospodarske prilike. Potujejo na željo predsednika Državne banke, dr. Schachta. Med drugim si bodo gosti ogledali nove železarne v Zenici in potem odpotovali naprej v Rumunijo. — Kolona 35 avtomobilistov iz Nemčije se pripelje z Berlina v Zagreb. Izletnike vodi načelnik na-

rodno-socijalističnega združenja avtomobilistov, Hühnelein. Izleta se udeležuje 90 oseb. Zagrebški avtomobilski klub bo priredil gostom na čast banket.«

V Bolgariji zapirajo pristaše kmetiškega gibanja. Bolgarska kmetiška stranka je izdala »ilegalne« letake, v katerih zahteva, da režim izpusti iz zaporov bivšega ministra Gičeva, ki se je nedavno vrnil iz inozemstva v domovino. Aretirali so zaenkrat 15 oseb.

Grški diktator proti grškim modrijanom. Grški diktator Metaxas je pustil iztrgati iz šolskih knjig vse sestavke starih grških filozofov, kot: Platona, Sokrata, Euripida in Xenofona, ker v svojih delih zastopajo — komunistične ideje. Tako bi se torej tem grškim modrijanom, ki so služili stoletja kot vzor učeči se evropski mladini, dandanes zgodilo, ako bi še živeli, da bi jih vtaknili v luknjo in postavili pred sodišče po zakonu o zaščiti države. Toda niso grški filozofi edini, ki so jih iztrgali iz knjig. Pod JNS režimom pri nas

se je to zgodilo s Cankarjem L. S. V.

6. redni kongres čehoslovaških železničarjev, ki se ga je udeležilo nad 200 delegatov je zasedal v Košicah dne 25. in 26. septembra. A. V.

Hitler častni kaplar. Mussolini je imenoval Hitlerja za častnega kaplarja italijanske fašistične milice.

Belgijska vlada ostane neizpremenjena. Belgijski reksisti so otvorili gonjo proti predsedniku belgijske vlade van Zeelandu, ki je bil pripravljen odstopiti. Po soglasnem sklepu vlade je odstop opustil in ostane vlada neizpremenjena.

Francoski državni uradniki zahtevajo zvišanje plač, ker je draginja narasla. Zahtevo je predložila organizacija. V industrijskih krajih (v treh) Lille, Rubaise in Tourcoingu so pa mestni uradniki in uslužbenci sklenili, da stopijo v stavko, če se zvišanje plač ne izvede do konca tedna.

V Rusiji napovedujejo splošne svobodne volitve, ki bodo dne 6. decembra t. l., takoj po proslavi dvajsetletnice postanka sovjetsko-ruske unije.

Preko 35 milijonov telefonskih aparatov je na vsem svetu. Največ jih je v Newyorku 1.5 milijona, potem v Londonu 960 tisoč, v Berlinu 523 tisoč, v Parizu 422 tisoč, na Dunaju 184 tisoč in v Kopenhagenu 182 tisoč. V Zedinjenih državah se vrši vsako sekundo 800 telefonskih pogovorov. In vendar je še nešteto krajev na zemlji, kjer ni nobenega telefona in ga ljudje niti ne poznajo.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku za naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjic. — Uprava.

Višina prispevkov za delavsko socialno zavarovanje

od 1. septembra 1937 dalje

Z uvedbo starostnega zavarovanja za delavce se je s 1. septembrom uvedel nov prispevek, za boro dela pa nekoliko zvišal. Prispevek, ki ga sme delodajalec odtegniti uslužbencu, ki spada v starostno zavarovanje, znaša sedaj v razredu:

	na dan	teden	14 dni
I.	0.34	2.05	4.10
III.	0.58	3.46	6.91
IV.	0.70	4.18	8.35
V.	0.84	5.04	10.08
VI.	1.01	6.05	12.10
VII.	1.20	7.20	14.40
VIII.	1.44	8.64	17.28
IX.	1.73	10.39	20.74
X.	2.04	12.24	24.48
XI.	2.40	14.40	28.80
XII.	2.88	17.28	34.56

Za uslužbenca in nameščenca, ki so zavarovani pri pokojniščenem zavarovanju za nameščenca ali pa izvzeti iz starostnega zavarovanja delavcev, znaša prispevek, ki ga jim delodajalci smejo odtegniti v razredu:

	na dan	teden	14 dni
I.	0.25	1.51	3.02
III.	0.43	2.59	5.18
IV.	0.52	3.13	6.26
V.	0.63	3.78	7.56
VI.	0.76	4.54	9.07
VII.	0.90	5.40	10.80
VIII.	1.08	6.48	12.96
IX.	1.30	7.78	15.55
X.	1.53	9.18	18.36
XI.	1.80	10.80	21.60
XII.	2.16	12.96	25.92

Dr. Beneš in L. Blum

Leon Blum se je udeležil Masarykovyega pogreba v Pragi. Dne 23. t. m. je Bluma sprejel v avdijenci predsednik čehoslovaške republike.

Leon Blum je imel nedvomno izrecno nalogo, da se z Benešem posvetuje o političnem položaju v srednji Evropi in zavezništvu držav male antante z zahodnimi demokracijama, ker je to vprašanje za Evropo sedaj najbolj važno.

A. M. de Jong:

57

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Mereyntje je ležal popolnoma prebučen in strmél pred se v neprodinno nočno temo. Glava mu je bila vroča, roke pa so mu počivale na odeji in bile ledeno mrzle. Iz pogovora, ki ga je bil samo na pol razumel, mu je bilo predvsem eno popolnoma jasno: da je bil njegov prijatelj v veliki nevarnosti. Strašne stvari so se mu podile po glavi... O ječi in smrti so govorili... Sam je bil že videl, kako sta si stala graničar in Goort nasproti in se merila z besnimi pogledi. Poll je plačal to srečanje skoro z življenjem. In ali ni Vrč tedaj grozil, da bo temu odurnemu Holandcu zavil vrat?... Toda ta je bil mnogo večji kot Goort in razen tega je bil pri policiji. Kakšna neumnost: kako le moreta biti dva odrasla možaka tako razjarjena drug na drugega radi take neumne ženščine kot je bila Janekee? Kaj le se ju ta ženščina sploh tika? Zakaj le sta se pustila naščuvati od nje? Mereyntjeju je bilo to uganka, ki je ni znal raztolmačiti, kajti problem vpliva žene na moža mu je bil neznani pojem. V svoji bujni fantaziji je videl strahotne stvari, vsak hip kaj drugega...

Dokler se ni nenadoma spomnil, da bo v kratkem ministrant. Oh, potem bo njegova molitev veliko

bolj uvaževana, in v njegovo preplašeno srce je posvetil žarek upanja, da bo grozečo nesrečo vendarle mogoče še pravočasno preprečiti. Njegov prijatelj, ki je bil vendar tako dober — in kdo naj bi to bolje vedel od Mereyntjeja! — ne sme pasti v nesrečo radi hudobije slabih in nespametnih ljudi!

Da bi ne izgubil preveč časa, je Mereyntje sklenil roki in pričel moliti za svojega prijatelja: da bi vendar postal zopet priden in bil obvarovan pred zlobnimi sovražniki in vsakršno nesrečo... molil je očenaš za očenašem... Toda ni jih zmolil veliko, utrujen, vsled molitve pomirjen, ki sladko zaostanku.

IV.

V teku jeseni je postajal tihi boj med Vrčem in poljskim čuvajem, ki je postal njegov resen tekmeč, vedno hujši. Vsa vas je zasledovala ta za večino ljudi smešen spor z zanimanjem in tihim zadovoljstvom. Vaščani so bili s svojimi simpatijami na strani divjega lovca, kajti četudi Goort ni bil baš ljubljeneč vaščanov, in je tudi že marsikdo izmed njih na neprijeten način okusil posledice njegove nenadne jeze, mu je pa v boju z graničarjem, ki je bil vrhu tega še Holandec, vendarle vsakdo iz vsega srca privoščil zmago.

Mnenja o tem, kako se utegne ta boj končati, so bila precej deljena. Mnogi so, četudi z obžalovanjem, prisojali poljskemu čuvaju nadmoč, čeprav mu tega nikakor niso privoščili; močna roka bo morala konč-

no pa vendarle zmagati; drzni divji lovec bo podle gel. Drugi zopet so bili mnenja, da je Vrč mnogo preveč premeten, da bi dal graničarju tudi najmanjši povod in so prorokovali, da se predrznemu Holandcu ne bo dobro godilo, ako bi se slučajno zgodilo, da bi stegnil roko proti Vrču. Med tem pa so razdraženo razgovarjali o različnih stopnjah tega tihega boja in vsak je čakal napeto, da zve najnovejše, kar je vedno vzbujalo presenečenje.

Od jeze besneči graničar kar ni mogel molčati. Vedno znova se je pustil zapejati od vaščanov, ki so se mu hlinili, samo, da so lahko kaj izvedeli od nje ga. V lice so se mu kazali, kakor da bi bili razburjeni, za hrbtno pa so se mu smejali, kadar je strašno preklinjajoč prisegel, da bo tega potepuha pa vendar enkrat dobil v pest in ga spravil za zapahe in rešetke. Parkrat ga je bil že skoraj zgrabil, toda Vrč se mu je še vedno pravočasno izmuznil. Vesti o takih pusto lovčinah so šle od ust do ust, postajale so z vsakim dnem, čim starejše so bile, zapletenejše in fantastičnejše. Goortova popularnost je vedno bolj rasla. On pa je o teh stvareh redkokdaj izpregovoril. Ako ga je kdo vprašal, kaj je resnice na tej ali oni stvari, je samo skomignil z ramami, se muzal in pričel pogovor o nečem drugem. Bahati se ni bilo pametno, niti ne napram svojim najboljšim prijateljem. In tudi sicer — kdo jih je poznal? Najboljše je bilo ohraniti skrivnosti za sebe... tisti, ki kaj vedo, bi kaj lahko povedali dalje in izdajalec nikoli ne spi...

Iz naših krajev

Delavci!

Delavke!

Nameščenci!

Zveza delavskih pevskih, umetn. in glasbenih društev Jugoslavije, Zagreb, podzveza Maribor priredi v soboto, dne 2. oktobra 1937 v dvorani pivovarne „Union“ v Mariboru

veliki vokalni KONCERT.

Sodelujejo vsa delavska pevska društva, godbe in skupni zbor delavskih pevskih društev. — Na sporedu so umetniške in narodne pesmi.

Pridite vsi!

Začetek ob 20. uri.

Vstopnina: 10, 8, 5 in 3 din.

Pridite vsi!

Celje

Naša Masarykova proslava

V soboto zvečer ob 20. uri bo priredila tudi naša podružnica delavskega kulturnega društva »Vzajemnost« spominsko svečanost po umrlem prezidentu T. G. Masaryku v dvorani hotela »Union«. Spominski govor bo imel s. dr. Avg. Reisman iz Maribora v okvirju: »Masaryk — demokracija — delavstvo.« Vabimo pa k temu predavanju tudi inteligenco in nameščence, ki hoče spoznati Masaryka v pravi luči in bistvu njegovega življenjskega dela.

Led je prebit — revizija obratov glede zaposlitve osebja. Vsled brezmejnega izkoriščanja osebja po restavracijah in kavarnah, kakor tudi glede glasnih upravičenih pritožb prizadetih, je te dni pričela zasliševati moderne sužnje tudi policija, kar je povzročilo med občinstvom veliko odobravanje. Le tako naprej, rezultat bo zadovoljiv. Do sedaj je morala večina zaposlenih garati brezplačno po 4 do 8 nadur dnevno, zato pa so bili njihovi poklicni tovariši brezposelni. Kdor izmed zaposlenih se je zganil za svoje pravice, se je moral bati, da bo tudi sam delal družbo brezposelnim. Izkoriščanim kliče: združite se, le v organizaciji je rešitev! Obenem pa naj se zavedajo, da je bila »Delavska Politika« tista, ki ima zasluge na tem, da se bo brezmejno izkoriščanje nehalo.

Vojni invalidi, ki že 22 let išče pravico. Dandanes vse jadicuje, eni bolj, drugi manj upravičeno. Najbolj pa kriče podjetniki vsled »krize«. Krivice pa, ki se gode vojnim žrtvam pri nas so nepopisne in menda nimajo primere v ostalem svetu. Ne daleč od Celja živi vojni invalid S. J., ki pred vojno ni niti poznal kaj je bolezen, ter si je s svojo pridnostjo v rudniku pridobil toliko, da si je kupil malo staro hišico. Leta 1915. pa je bil ranjen tako nesrečno v nogo, da se od takrat večinoma potika po bolnicah in toplicah. Od časa do časa se mora podvreči operacijam in je za vsako delo nesposoben. Dobiva pa mesečno rento recí in piši Din 40. Da bi rešil skromno ognjišče pred prodajo, si je poiskal družico, ki mu streže in gospodari. S tem je postalo življenje še tragičnejše, ker je v družini nastal prirastek in šteje sedaj 5 članov, ki vsi dobesedno stradajo. Bolečine od v vojni zadobljene rane so postale neznošne, vsled česar se je ponovno podal k zdravniku. Ta pa je ugotovil, da je rana neozdravljiva, posebno še, ker se je pridružila kostna jetika. Priporočal mu je le dobro hrano, kljub temu pa se naj pripravi (če bo še nekaj časa vzdržal) na izgubo noge in zatekle roke. Vse prošnje za zvišanje rente ali nadpregleda so bile do sedaj brezuspešne. Za zvezo b. s. d. v Celju se gled. Žalostno ali resnično!

Kako se godi delavcem, ki so zaposleni z regulacijo Voglajne. Brezposelni nam piše: Mestna občina regulira Voglajno. Mezde delavcev znašajo Din 2,75 do Din 3 na uro. S tem zaslužkom naj živi družina 4 do 6 oseb, ko pa še samec ne more. Toda to še ni vse; gospodje, ki so poverjeni za nadzorovanjem dela znajo dobro čuvati interese občine, pa četudi v škodo delavcu. Dne 24. avgusta je g. R. kar naenkrat odredil delo v akordu. Ker skupina delavcev ni hotela delati v akordu, ji je rekel, da drugega dela nima in da se plača samo toliko, kolikor se dela. Dne 20. avgusta je narasla voda in skupina delavcev, ki je vozila kamenje za škarpo ni mogla z delom naprej. Namesto, da bi ji odkazal drugo delo, je delavce poslal domov in so izgubili 5 ur na zaslužku. Občina naj skuša urediti delovne odnose z delavci, da bo prav, ne pa, da bi delavec moral nositi ves riziko, ko že itak tako malo zasluži. — Voglajnar.

Trbovlje

Masarykova proslava

priredi »Vzajemnost« v nedeljo, dne 10. oktobra s pričetkom ob 9. uri dop. v »Delavskem domu«. Spominski govor bo imel s. dr. Reisman. Vabimo rudarje in demokracijo mislečo javnost, ki ji je vzor čehoslovaška demokracija, kakršno je uvedel Masaryk, da se spominske proslave udeleži.

Zaključek razprav za akordne postavke

V ponedeljek, dne 20. t. m. so se zaključile dalj časa trajajoče razprave glede akordnih postavk za različna dela v jami. Uspeh je bil zadovoljiv. S tem so zaključili dolgotrajni razgovori, ki so se vlekli od lanske jeseni in takozvano mezno gibanje rudarjev.

Izlet na Lisco. V nedeljo, dne 3. oktobra priredi »Počitniški dom« izlet iz Trbovelj na Lisco. Izleta se udeležijo tudi člani tukajšnje »Vzajemnosti«. Vabljeni so vsi sodrugi in prijatelji te lepe planinske razgledne točke.

Redni letni občni zbor »Smuškega kluba Kum« bo v nedeljo, dne 3. oktobra ob pol 7. uri zvečer v gostilni gospoda Drotfenika. Samostojni predlogi se morajo javiti odboru pisмено 7 dni poprej. Pridite. —

Tudi naše ljudstvo žaluje za Masarykom

Ganljiva svečanost v Dolu pri Hrastniku

Na pobudo našega marljivega sodruga, kemičnega delavca J. Oberčkala iz Kemične tovarne v Hrastniku se je vršilo v nedeljo prvič predavanje o delavski zaščiti tudi v Dolu pri Hrastniku, ki se je obenem spremenilo v uprav presunljivo spominsko svečanost za umrli čehoslovaški prezidentom Tomažem G. Masarykom.

Obširne prostore gostilničarja Štrclja v Dolu so do zadnjega prostora napolnili tam stanujoči delavci, rudarji, steklarji in kemičarji in ravnotako naši obrtniki in kmetje. Po lepem in podučnem pozdravnem govoru s. Oberčkala se je nato v poudrženem govoru predavatelj s. dr. Reisman spominjal ogromnega življenjskega dela prezidenta Masaryka za njegov delovni narod pred vojno, med vojno in po prevratu v osvobodeno bratsko čehoslovaški republiko. V zvezi s tem je predavatelj nanašal najbolj pereča poglavja iz socialne zakonodaje po primerjal s čehoslovaško, Masarykovo borbo za temeljne pravice delovnega človeka, 8-urni delavnik, koalicijsko

svobodo ter Masarykovo gledanje na izobrazbo širokih slojev, ki jo vrši danes predvsem delavski časopis. Zborovalci so z največjo pozornostjo sledili predavanju in občudovali Masarykovo zvestobo ljudstvu in demokraciji. Ko je predavatelj slikal žalost bratskega naroda ob smrti in pogrebu Masaryka, so se tudi marsikateremu našemu človeku zasolile oči.

Sledilo je še predavanje s. Viktorja Eržena o starostnem zavarovanju delavstva in drugih vprašanjih, ki zadevajo danes življenje vsakega delovnega človeka.

S. Oberčkal je zaključil lep predavateljski dopolnil ob hvaležnem ploskanju zborovalcev v ugotovitvi, da ostane ta krasna nedelja vsemu ljudstvu iz Dola neizbrisno v spominu. Prepričali so se danes, da so delavci, obrtniki in kmetje posebno v takšnem kraju neločljivo navezani eden na drugega, da je vsled tega tudi naš časopis »Delavska Politika« živa potreba vseh teh trpečih in se je res priglasilo kar 24 novih naročnikov »Delavske Politike«.

Ljubljana

Stavka mesarskih pomočnikov uspešno končana. V ponedeljek 27. t. m. so se vrnili na delo mesarski pomočniki, ki so solidarno stavkali vsi od prejšnje srede. Do petka 24. t. m. so sprejeli njihove zahteve ta-le podjetja: Slamič Franc in Slamič Mirko, Klemenc, Gutnik, Musar, Polak, Ocvirk v Kolodvorski ulici, Ham Jože, Ponikvar, Gruden, Škerl, Dolenc in Podboršek. Nekatera mesarska podjetja, kakor Javornik, so v »Jutrovi« malih oglasih iskala stavkokaze — toda zaman. Do nedelje so mesarji izjavili, da so pripravljeni plačati pomočnike tako-le: predelavce po Din 1800, pomočnike I. kat. 1100 Din, II. 800 in III. (enoletne) po Din 500. V četrtek se sestanejo moštvi, da izvolijo komisijo, ki se bo z organizacijo mesarskih pomočnikov pogajala o formulaciji celotne kolektivne pogodbe. Pomočniki, s solidarnostjo ste dosegli prvi uspeh, ostanite še naprej

solidarni, da se pravično uredi vse vaše delovno razmerje z mojstri. S tem pozivom pomočnikom pa izrekamo hkrati priznanje tistim podjetjem, ki so takoj pokazala razumevanje za težnje pomočnikov. S svojim sedanjim predsednikom se bo pa menda že samo združenje mesarjev pogovorilo tako, kakor treba.

Za Cankarjevo družbo naj vsi zaupniki izročijo bloke z nabranimi člani s. Mici Selanovi v Strokovni komisiji.

Gledališče je spet odprlo vrata vsem, ki se zanimajo za gled. umetnost. Uprava še ni rešila prošnje prosvetnega oddelka Del. zbornice, da bi imeli organizirani delavci s potrdilom prosv. oddelka Del. zbornice 50% popusta, kakor je to veljalo že dve sezoni. Upamo, da bo gledališka uprava v svojem interesu kmalu ugodila tej prošnji in s tem omogočila delavcem, da obiskujejo dramo in opero.

Maribor

Upravne oblasti in društveno delovanje

Vprašanje: Naše društvo se peča z zavarovanjem železniških delavcev in uslužbencev za slučaj smrti. Vsled skrbnega gospodarstva ima društvo že lepo, milijonsko premoženje. Zato se v zadnjih letih neprestano porajajo pri raznih skupinah želje, kako priti do moči v tem društvu, ki so ga že pred vojno ustanovili naši železničarji. Po večletnih težkih preizkušnjah je društvo komaj zopet prišlo v mirno delovanje v korist tisočev in tisočev železničarjev. Pravkar pa so se ponovno pojavili zaplotni, temni elementi, s kalnimi nameni, ki so obnovili podle denunciacije proti društvu, s katerimi oblegajo policijo in druge oblasti.

Ti »hohštaplarski« zaplotniki raznašajo govorice, da bo policija zopet preiskovala gospodarsko delovanje društva, zasliševala odbornike o tem in onem ukrepu društva, zahtevala pojasnila glede nalaganja denarja pri Mestni hranilnici, Krekovi posojilnici, zahtevala pojasnila, zakaj se ta denar ne obrestuje, zakaj je denar pri nekkih zavodih zamrznil, zakaj se niso v dobi komisarijata, ko je bilo društvo pod policijskim nadzorstvom, prodale neke delnice, itd. Policija bo baje tudi razveljavila neke naše kupne pogodbe, itd.

Ker gredo te govorice od ust do ust in so železničarji že zopet vznemirjeni, ali ni izšla že neka sodba, ki ugotavlja pravice upravne oblasti glede revidiranja društvenega poslovanja? Nadalje, ali ima res policija možnost razveljavljati zasebne kupne pogodbe?

Odgovor: Imate prav! Ob priliki revizije poslovanja »Zvezne organizacije Saveza grafičnih delavcev«, ki jo je izvršila

Sodrugi!

Sodružice!

V sredo, dne 29. septembra s pričetkom ob pol 8. uri zvečer se bo vršil v dvorani »Delavske zbornice«, Sodna ulica

sestane

z dnevnim redom:

Politični položaj. (Poroča s. Petejan). Vstop samo proti vabilu. Kdor pomota ne bi prejel vabila, naj ga dvigne pri s. Jelenu, Ruška cesta 5.

Postopajte z vajenci človeško. Prijatelj našega lista nam piše: Dne 27. t. m. popoldne sem na Glavnem trgu srečal 16-letnega vajenca, ki je z velikim naporom potiskal po cesti pred seboj dvokolni voziček na katerem je imel naloženih 300 kg apna. Med vožnjo po tlaku se mu je vsled tresenja skotalila ena vreča z vozička na tla. Priskočili so ljudje, ki so ubogemu vajencu pomagali naložiti vrečo na voziček, da je mogel naprej. Toda za ubogega vajenca je v naslednjem trenutku nastalo novo vprašanje: kako priti čez državni most? Mučil se je, tiščal, pa ni šlo, stopil sem k njemu in mu pomagal, pa sva oba

ljubljska policija na podlagi denunciacij nekkih stavkokazov in drugih temnih elementov, se je to društvo pritožilo proti tej reviziji na bansko upravo. Banska uprava je pritožbo sicer zavrnila, a društvo je nato vložilo proti tej reviziji tožbo na upravno sodišče v Celju.

Upravno sodišče v Celju je majnika t. l. tej tožbi ugodilo in razveljavilo izpodbijani odločbi uprave policije in banske uprave v Ljubljani, s sledečimi razlogi:

»Tožeče društvo je glasom pravil osnovano na podlagi določil zakona o društvih iz leta 1931. Razen v §§ 6-10 tega zakona navedenih točkah upravna oblastva:

nimajo ne pravice, ne možnosti izvrševati nadzorstva nad obstoječimi nepolitičnimi društvi. Vsako razširjenje nadzorstva bi namreč dovedlo do nasprotja s čl. 13 ustave, ki priznava državljanom načelno pravico do združevanja v mejah zakona; zakon o društvih pa je omejil svobodo združevanja glede na nadzorstvo nad društvi le v navedenih pravicah.«

Po §§ 6-10 zakona o društvih pa sme oblast kontrolirati pri društvu pravilnost volitev, društvenih skupščin, pregledati zapisnike o sejah in skupščinah, ustaviti sklepe, ki so proti pravilom ali zakonom, razpustiti društvo po § 14, če prekršči pravila ali če ravna zoper državni ali družabni red ali javno moralo.

Iz tega je razvidno, da upravna oblast nima zakonite podlage za vmešavanje v gospodarsko poslovanje Vašega društva, ki ni protizakonito. Kakih pogodb pa »seve upravna oblast sploh ne more razveljaviti.

komaj stiščala voziček naprej. Onostran mosta sem mu svetoval, da naj počaka kakšnega voznika, da mu bo potegnil težko naložen voz po strmi cesti do Doctor in druga, kamor je bil namenjen. Ljudje, ki so videli tega slabotnega vajenca s težko naloženim vozom, vsega objokanega, so se zgražali. Ali res ni zaščitite za ubogo vajeniško paro? Trpinčenje živine je kaznivo in redar takoj napiše lastnika živine, ako jo gospodar vpreže pred pretežko naložen voz. Tudi prevažanje pretežkih tovorov s strani vajencev bi moralo biti kaznivo. Vajenci niso težaki, izkoriščati vajenca za težaška dela je vse obsodbe vredno.

Mrtvi žive. Akademik R. Janžuba iz Maribora, o katerem so pred meseci poročali, da je padel na fronti pred Madridom, se je te dni javil našemu uredništvu, pravi, da je živ in zdrav.

Prijave za prejetanje draginskih doklad morajo vložiti državni vpokojenci pri finančni direkciji v času od 2. do 15. oktobra.

Pošta Maribor I (Slomškov trg) obvešča občinstvo, da bo počenši od 1. oktobra t. l. okence v pritličju za sprejem priporo-

čenih pošilk, brzojavk in telefonskih pogovorov odprto do 20. (8.) ure. Od 20. ure dalje bo sprejemal brzojavke brzojavni oddelek (II. nadstropje), telefonske pogovore pa telefonski oddelek (I. nadstropje). Priporoke se v izjemnih in nujnih slučajih lahko predajo med 20. in 21. uro pri okencu brzojavnega oddelka (II. nadstropje), vendar je občinstvo naprošeno, da preda svoje priporočene pošiljke še pred 20. uro v pritličju.

Zveza delavskih pevskih, umetniških in glasbenih društev Jugoslavije, Zagreb, podzveza v Mariboru

priredi v soboto, dne 2. oktobra t. l. v dvorani pivovarne »Union« v Mariboru

VELIK KONCERT

pri katerem sodelujejo sledeča društva: Glasbeno društvo žel. delavcev in uslužb. (dir. g. Maks Schönherr), Glasbeno društvo tekstilnih delavcev in nameščencev (dir. g. J. Bračko), Tamburaški odsek pevskega društva pekovskih pomočnikov (dir. s. S. Vihar), Delavsko pevsko društvo »Frohsinn« (pev. g. R. Globučnik), Žel. delavsko pevsko društvo »Krilato kolo« (pev. g. A. German), Pevsko društvo »Grafika« (pev. prof. g. U. Vrabec), Delavsko pevsko društvo »Enakost« (pev. g. M. Plevanč), Pevsko društvo pekovskih pomočnikov (pev. g. A. Horvat). Skupni zbor delavskih pevskih društev (pev. prof. g. U. Vrabec). — Na sporedu so umetniške in narodne pesmi. — Vstopnina: 10, 8, 5 in 3 Din. — Začetek ob 20. uri. — Za udeležbo prosi odbor.

Pragersko

Opekarniški delavci — novodobni sužnji. Položaj neorganiziranega delavstva je izredno slab, to vidimo zlasti pri našem opekarniškem delavstvu, ki se povečini rekrutira iz Hrvatov. To delavstvo je dvojno udarjeno, ker niti ni v službi pri pravem gospodarju, ampak pri tistem, ki je delo prevzel. Ti palirji nimajo v zakupu samo dela, ampak tudi delavce. Delavci so pri njih na hrani in popolnoma od njih odvisni. V roke smo dobili mezdn listek nekega delavca z obračunom za dva meseca. Na listku je razvidno, da znaša mesečni zaslužek delavca Din 325, razen tega pa dobi trikrat dnevno polento in vsako soboto pol kg slanine in pol kg klobase za čez teden. Seveda s to hrano pri enajsturnem delu na dan ne more živeti. Zato si vzame pri polirju vsakih par dni pred-ujem. Ob zaključku dvomesečnega dela dobi potem tak delavec od celokupnega zaslužka Din 650 izplačano še kakšnih 90 dinarjev. Nadzorne oblasti bi imele hvaležno polje, ako bi se zanimale za te nesrečnike in se prepričale, v koliko so te razmere v skladu z zakoni in še posebej z uredbo o minimalnih mezdah.

Šoštanj

Zakaj? Na naše delavsko pevsko društvo »Cankar« se obračajo sodrugi in sorodna društva z vprašanji za pojasnilo, zakaj je bila nameravana velika pevska prireditev prepovedana. Tega niti sami ne vemo, ker je v prepovedi navedeno samo, da bi prireditelj utegnila ogroziti javni red in mir. Vsekakor je bila leta 1935 v resnici nismo nameravali drugega kot

pevske prireditev. Vsled prepovedi smo izdatno oškodovani, ker smo imeli izdatke za predpriprave. Obračamo se na sorodna pevska društva, da nam priskočijo na pomoč. Ob priliki bomo pa podporo vrnili.

Vsem naročnikom »Delavske Politike«. Podpisani nisem več poverjenik lista, zato ne sprejemam naročnine, ampak naj jo plača vsak sam po položnici. Skrbimo za redno plačevanje naročnine, da pridemo čimprej do trikratne izdaje na teden, saj smo v našem kraju dvojno potrebni poduka o nalogah in ciljih socialističnega gibanja. Na delo, da preženemo mrtvilo! — Anko.

»Cankar« vabi vso delavsko mladino, ki ima veselje do petja, da pristopi in pomnoži vrste pevcev in pevk. Čim več nas bo, tem prej bomo prisilili naše sovražnike, da bodo prenehali s svojo gonjo proti nam! Skrbimo, da se bo čula naša delavska pesem po vsej naši dolini.

Ptuj

Ovadbá proti tukajšnjim trgovcem, ki so prodajali olje po Din 16 liter in mast po Din 18 kg, kar je bilo Din 2 dražje kakor v Mariboru, (ne Din 5 kot se je zadnjič pomotoma poročalo) je imela vendar uspeh. Zdaj se dobi skoro povsod olje po Din 14 in mast po Din 16 do Din 17. Le pri mešarjih bi bilo še potrebno napraviti red. V Mariboru, kjer se prodaja tudi od tu kupljene živine meso, stane govedina od Din 6 do Din 12. V Ptujtu pa je le povsod samo »prvovrstno« meso od Din 10 do Din 12 (v neki mesnici se ne dobi niti po Din 10). Druge ali celo tretje vrste meso je pri nas nenoznano, čeprav vemo kaka živina se kolje. — Več konsumentov.

Muta

Delavci z Mute morajo, dokler je most podrt k zdravniku OUZO v Marenberg.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Kateri rudarji in delavci pri TPD bodo prejeli draginjsko doklado?

Draginjska doklada znaša Din 150 do Din 300

Ker rudarji še vedno povprašujejo pri zaupnikih, kako se bo razdelila draginjska doklada in kdo ima pravico do doklade in kdo ne, naj služi vsem to-le pojasnilo:

Doklade dobe:

- oženjeni, ki so v kopaški kategoriji po Din 300.—;
- neoženjeni, ki so v kopaški kategoriji po Din 250.—;
- oženjeni, ki so v učnokopaški kategoriji po Din 250.—;
- neoženjeni, ki so v učnokopaški kategoriji po Din 210.—;
- oženjeni, ki so v vozaški kategoriji po Din 210.—;
- neoženjeni, ki so v vozaški kategoriji po Din 180.—;
- vse ostale kategorije, vključno ženske, pa po Din 150.—.

Polovico na posamezne kategorije odpadajoče doklade prejme oni, kateri je pri družbi zaposlen vsaj 3 pa še ne skupno 6 mesecev.

Oni, ki so že 6 mesecev pri družbi zaposleni prejmejo celotno na dotično kategorijo odpadajočo doklado. Kot podlaga za odmero doklade se računa ves čas, kolikor ga je delavec kdajkoli v resnici prebil v službi pri TPD.

Delavci, ki so bili pred kratkim sprejeti pri podjetju Dukič in drug in so bili že poprej enkrat pri podjetju Dukič 6 mesecev zaposleni, dobijo tudi gornjo draginjsko doklado.

Delavci, ki so zaposleni pri rudniku, so pa v staležu pri Hauku, ne prejmejo pri rudniku nikake draginjske doklade.

Istotako se bo smatralo vdovce kot neoženjene, če nimajo otrok ali, če ne živijo v skupnem gospodinjstvu s kakšno življenjsko družico.

Za delavce pri podjetju Dukič in drug je načelstvo II. skupine že vložilo vlogo s priporočilom, da se jim istotako prizna draginjska doklada, kot delavcem pri TPD. Tudi podjetje Hauk je naproseno, da v prvi vrsti nudi doklado onim delavcem, ki so že dalj časa pri rudniku zaposleni in tudi ostalemu delavstvu v kamnolomu cementarne in pri prevažanju.

Razen rudarjev zaposlenih pri rudniku, dobe doklado po istem redu tudi vsi delavci, ki so zaposleni v cementarni v Trbovljah in v apnenicah TPD v Zagorju.

Nepotreben slavospev italijanskemu fašizmu

Fašizem se kiti s pavjim perjem

V julijski številki »Delo proti tuberkulozi« je izšel tudi članek »Ogled sanatorijev v Istri«, katerega je napisal g. dr. Tomaž Furlan. V tem članku je opisal sanatorij »Ancarano« pri Kopru, kjer beremo med drugim tudi to-le:

»Ta sanatorij je predstavljal za mene dvojno zanimivost. Prva zanimivost je zapopadana v dejstvu, da je to ljudski sanatorij: Istituto Nazionale Fascista della Previdenza sociale. Ta naslov pove, da je sanatorij zgradil fašistični režim in ga tudi popolnoma vzdržuje.«

Na to nepotrebno hvalo, katero je g. dr. Furlan napisal na račun fašizma v Trstu bi pripomnili sledeče:

Sanatorij »Ancarano« je zgradi-

la l. 1912. Okrajna bolniška blagajna v Trstu, katere uprava je bila v rokah tržaških socialnih demokratov in čije ravnanje je bil od fašistov odstavljen s. dr. Puecher. Ta sanatorij je bil namenjen za rekovalen-scentne in slabokrvne delavce. Za časa vojne je bolniška blagajna zgradila še dva paviljona za slabotne otroke članov blagajne. Ravno tako je bolniška blagajna uredila in vodila veliko gospodarsvo na tem prostoru. Ta sanatorij je slovel po vsej stari Avstriji. Ko je fašizem zmagal, je med drugim demontiral bolniško blagajno na minimum sanatorij »Ancarano« pa izročil v izkoriščanje gori navedenemu fašističnemu zavodu. Toliko resnici na ljubo.

Studenci pri Mariboru

Studenska »Vzajemnost« priredi dne 2., 3., 6. in 7. oktobra tragedijo »Magdo«. Režija in inscenacija bosta za delavski oder nekaj čisto svojstvenega. Zato vabimo delavstvo, da se te edinstvene predstave v velikem številu udeleži.

Občinska uprava v Studencih opozarja vse one, ki gradijo svoje stavbe, da je po gradbenem zakonu istrogo zabranjeno graditi brez stavebnih načrtov in komisijonelnih ogledov. V zadnjem času se je tudi zgodilo, da so lastniki stavb brez predhodnega odobrenja spremenili prvotne projekte, kar je prepovedano in se bo proti takim kršilcem gradbenega zakona uvedlo kazensko postopanje. Ker Studenci spadajo v kompetenco mariborskega mestnega gradbenega okoliša, se morajo vse gradnje v Studencih izvršiti sporazumno z mariborskim mestnim gradbenim uradom, kar naj upoštevajo vsi oni, ki nameravajo v Studencih graditi.

Mežica

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 3. oktobra t. l. »Vinsko trgatve s plesom« v zgornjih prostorih gostilne ToH v Mežici s pričetkom ob 15. uri popoldan. Prosimo vsa sosednja društva, da ta dan ne prireajo kakšnih prireditve, ter se udeležijo vinske trgatve. Več bo razvidno iz lepakov! Družnost!

Tiskovni sklad

Ruše: s. Kohn Alojz Din 64.50. — Maribor: s. Medfjeral nabral na Masarykovi proslavi Din 28.25. — Hrastnik-Dol: Ob pri-liki predavanja dne 26. sept. t. l. zbrali po-verjeniki Din 80. — Iskrena hvala! Posne-majte!

Zveza strojnikov Jugosla-vije, sekcija Ljubljana

priredi s podporo banske uprave višji stroj-niški tečaj iz stroje- in elektro-znanstva. Tečaj se bo pričel predvidoma sredi meseca novembra t. l. Pozivamo stroj-nike in interese za ta tečaj, da se prikla-sijo Zvezi strojnikov, sekcija Ljubljana, Mi-klošičeva cesta 22-a I. levo, ob torkih in četrtkih od 18. do 20. ure.

Esperanto

Esperantska sekcija »Vzajemnost« Ljub-ljana, otvori 6. oktobra 1937 esperantski tečaj za začetnike. Prijave in vsa potreb-na pojasnila daje tajništvo »Vzajemnosti«, Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22-a I. levo. V zalogi je tudi najnovejša sloven-ska esperantska slovnica, katero dobite za Din 16, in ki jo je založil Esperantski klub v Ljubljani ter je prirejena tudi za posa-meznike — samouke.

Naši v Franciji

Lens, septembra 1937.

V »Domovini« smo čitali članek nekega delavca iz Kreuzwalda, v katerem hoče dopisnik dokazati, da to, kar so poročali izletniki o stanju delavstva v Franciji, ni resnično. Predvsem moramo ugotoviti to, da so bili vsi izletniki, ki so potovali v Jugoslavijo pod delavskim vodstvom (iz Alzacije so vsi potovali pod du-hovniškim vodstvom) iz Pas de Ca-lais in Norda. Ako so oni opisovali tukajšnje razmere, je jasno, da vse to velja za Pas de Calais in Nord. Mi vemo, da so na primer stanova-nja v Alzaciji dražja kot pa v Pas de Calaisu, toda kdo pa je temu kriv? Delavstvo samo, ker ni orga-nizirano. Poglejmo malo Jugoslova-ne. Po vsej Franciji imamo že svoje Jugoslovanske sindikalne sekcije, v Alzaciji pa, kjer so naši delavci naj-številnejši, nimamo niti ene. Pač pa so naši tamkajšnji delavci organizi-rani v raznih društvih, ki so usta-novljena od buržuazije le zato, da odvrčajo delavstvo od pravih raz-rednih organizacij.

Dopisnik sam se hvali, da je že osem let naročnik »Domovine«, s tem je povedano vse. Trinajst let je že v Franciji, pa še ni našel pota v delavsko razredno organizacijo, temveč tava in išče pomoči pri bur-žuaznih časopisih. Vse, kar so naši ljudje ob priliki izleta pripovedovali v domovini, je resnično, ker nimajo povoda, da bi govorili neresnično. Kjer pa so razmere slabše kot v Pas de Calaisu, so pa krivi delavci sami. Organizirajte se, brite se za zbolj-šanje vašega položaja, kot to dela-mo mi v Pas de Calaisu, pošiljajte vaše dopise v delavske liste, in ne v buržuazne.

Sami so si krivi

Ustanavljajte povsod Jugoslo-vanske sindikalne sekcije, da bomo enkrat vsi Jugoslovani v velikem CGT., pod čigar okriljem se bomo borili za naše pravice.

Zahvala

Povodom izleta naših rudarjev iz Francije v Jugoslavijo, nam je šla Zveza rudarjev Jugoslavije ta-ko na roko, da se čutimo dolžne, da se ji še posebej zahvalimo.

Posebno pozornost nam je izka-zoval njen tajnik s. Arh, ki se je te-kom našega šestnajst dnevnega biva-nja v domovini bavil skoraj izključ-no z nami. Zveza je storila vse, kar je bilo v njeni moči, da smo lahko stopili v stik z rudarji v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku. Zveza je preskrbela za sodruga Louarta do-voljenje, da si je ogledal rudniške in druge naprave po revirjih, ter sta-novanjske prilike naših rudarjev. Informirala ga je o stanju naših ru-darjev, kakor tudi drugih delavcev v Jugoslaviji.

Sodruga Louart je odnesel iz na-ših revirjev najboljše vtise, boli ga samo to, da je tako veliko število ru-darjev, ki stojijo še izven organiza-cije. Mi, Jugoslovani, smo dobili v njem velikega prijatelja, ki bo za-stavil ves svoj vpliv, da nam poma-ga, kjerkoli bo potreba. Pooblaščen smo od njega, da se tudi v njego-vem imenu zahvalimo Zvezi rudar-jev ter njenemu tajniku s. Arhu za izkazano mu pozornost, zahvaljuje se pa tudi vsem drugim delavcem, s katerimi je prišel v stike.

Jugoslovanska sindikalna Fe-deracija v Lensu.

Delavski pravni svetovalec

Podaljšanje zavarovanja zoper požar (Črna)

Vprašanje: Zavarovan sem bil pri neki zavarovalnici skozi 10 let proti požaru. Po preteku te dobe nisem pristal na podaljša-nje zavarovanja, vendar me sedaj zavarovalnica tirja, da poravnam prvi obrok ter grozi s tožbo. Ali sem primoran zavarovanje nadaljevati?

Odgovor: Če na podaljšanje zavarova-nja niste pristali, so po preteku zavaroval-ne dobe ugasnile Vaše pravice in dolžnosti iz zavarovalne pogodbe in niste dolžni pla-čati nobenih obrokov več.

Povračilo prispevkov iz starostne blagajne (Šoštanj)

Vprašanje: Pri nekem podjetju so imeli delavci uvedeno zavarovanje za starost, ki pa je sedaj likvidiralo. Društvo je članom izplačalo to, kar so v starostno blagajno vplačali. Delavcem, ki so še sedaj pri pod-jetju zaposleni, so bile izplačane tudi obre-sti, razen tistih pa med nje razdeljen še znesek, ki ga je v blagajno vplačal pod-jetnik. Ostali delavci niso dobili ničesar od tega zneska, niti jim niso bile izplača-ne obresti. Ali lahko ostali delavci, ki so bili že prej odpuščeni, zahtevajo od svojih deležev obresti in pa odgovarjajoče zneske od tega, kar je vplačal v blagajno podjet-nik?

Odgovor: Delavci bodo smeli obresti in dodatek k deležu zahtevati le, če so ta iz-plačila določena v društvenih pravilih za slučaj, da društvo likvidira.

Odpoved službe (Maribor)

Vprašanje: Bil sem zaposlen pri nekem mojstru, ki mi je obljubil stalno službo, me je pa že po dveh mes. odpustil. Ali lahko zahtevam mezo za 14-dnevno odpovedno dobo in ali lahko zahtevam od podjetnika še kaj več, z ozirom na to, da mi je obljubil stalno službo.

Odgovor: Podjetnik Vam je bil dol-žan odpovedati službo na 14 dni. Če tega ni storil, Vam mora plačati mezo za ta čas. Če Vam je 14 dni pred odpustom samo izjavil, da Vam bo moral odpovedati, to še ni bila odpoved. Kako večjo odškodnino, kot 14-dnevno mezo pa bodele od njega težko dosegli, ker skoraj gotovo ne bodele mogli dokazati, da je bila stalnost službe mišljena tako, da Vas ne bo nikdar odpus-til, odnosno, da Vas bo obdržal gotovo šte-vilo let.

Nepravilno postopanje odvetnika (Zbelov-ska gora)

Vprašanje: Nekemu odvetniku sem dal iztirjati neko terjatev. Odvetnik je terjatev iztožil, ter mu je tožena stranka že plačala glavnic in stroške, vendar mi odvetnik kljub temu noče izročiti denarja. Ko sem bil zadnjič pri njemu, mi je rekel, da nima obla-gaine, ampak njegova žena, ter me vrge iz pisarne. Kako naj dosežem izročitev svo-ječa denarja?

Odgovor: Obrnite se na Odvetniško zbornico, ki popiše Vaš slučaj in bo Odvet-niška zbornica nato že izvršila potrebne korake.

KONZUMNO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO

r. z. z. o. z. v Prevaljah.

Poštni predal št. 3.
Telefon interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centralno skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta, pekarna v Pre-valjah ter 7 lastnih zadrugnih domov v Mežiški dolini.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Prodaja se le članom. Član društva lahko postane vsak. Delež znaša samo Din 100.—.

Delavke, delavci, nameščenci, kmetje in obrtniki ter sploh vse delovno ljudstvo, kupujte življenjske potrebščine le v svojih zadrugah!

V slogi je moč, v delu rešitev!

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupu-jejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragö

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galan-terija, drobnarija in igrače vseh vrst. Naj-večja izbira in najboljši nakup.

Priporočila se

ŠPECERIJSKA TRGOVINA

Delavski dom I. I. I. I.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstva za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava, bogata izbira modnega blaga.

Stroje, kovine, vsakovrstno železo, uporabljivo in neuporabljivo plačam po najnižjih dnevnih cenah

Justin Gustinčič - Maribor

nakup in prodaja vsakovrstnih železnih predmetov